

Stanovisko Výboru regionů – Evropský referenční rámec pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu

(2008/C 325/07)

VÝBOR REGIONŮ

- souhlasí, že v EU panuje široká shoda co se týče potřeby modernizovat a zlepšit odborné vzdělávání a odbornou přípravu v Evropě. Klíčovou součástí tohoto cíle je zajištění kvality odborného vzdělávání a přípravy;
- domnívá se, že potíže s uznáváním studijních výsledků dosažených v jiných členských státech omezují mobilitu v EU a jsou překážkou skutečného celoživotního učení;
- zdůrazňuje, že v mnoha členských státech jsou za odborné vzdělávání a přípravu odpovědné orgány na regionální a místní úrovni;
- vítá obě doporučení Komise, jelikož usilují o navržení řešení ekonomických a sociálních výzev globalizované světové znalostní ekonomiky a usilují taktéž o zvýšení mobility v Evropské unii a o podporu výměny dovedností. VR se tedy domnívá, že je důležité rozvíjet oblasti, které jsou důležité pro občany, a činnosti, za které mají odpovědnost regiony a obce;
- domnívá se, že hlavními uživateli evropského referenčního rámce pro zajištění kvality budou národní/regionální a místní orgány, které jsou pověřeny zajišťováním kvality vzdělávání a odborné přípravy a jejím zlepšováním;
- žádá, aby byly kompetentní místní a regionální orgány zapojeny do propojování národních/regionálních rámců kvalifikací na ECVET;
- zdůrazňuje, že vlastní zavedení systému a jeho používání budou skutečným měřítkem jeho úspěchu. Místní a regionální orgány budou užitečnými partnery při podpoře této činnosti prostřednictvím svých sítí a při dosažení důvěryhodnosti a použitelnosti ECVET.

Zpravodaj: Kent JOHANSSON (SE/ALDE), člen zastupitelstva kraje Västra Götaland

Odkazy

návrh doporučení Evropského parlamentu a Rady o zavedení evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy

KOM(2008) 179 v konečném znění – 2008/0069 (COD)

návrh doporučení Evropského parlamentu a Rady ohledně vytvoření evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET)

KOM(2008) 180 v konečném znění – 2008/0070 (COD)

POLITICKÁ DOPORUČENÍ

VÝBOR REGIONŮ

1. poukazuje na to, že odborné vzdělávání a odborná příprava jsou rozhodujícími faktory pro dosažení cílů Lisabonské strategie, kterými jsou zvýšení hospodářského růstu, konkurenceschopnosti a sociálního začlenění. Vzdělávání, odborná příprava, dovednosti a celoživotní učení jsou součástí hlavních politických priorit VR;
2. domnívá se však, že potíže s uznáváním studijních výsledků dosažených v jiných členských státech omezují mobilitu v EU a jsou překážkou skutečného celoživotního učení;
3. souhlasí, že v EU panuje široká shoda co se týče potřeby modernizovat a zlepšit odborné vzdělávání a odbornou přípravu v Evropě. Klíčovou součástí tohoto cíle je zajištění kvality odborného vzdělávání a přípravy;
4. zdůrazňuje, že v mnoha členských státech jsou za odborné vzdělávání a přípravu odpovědné orgány na regionální a místní úrovni. Odborná příprava je financována z řady zdrojů, ačkoli ve většině členských států je financována vládou (ústřední nebo regionální), a počet případů regionálního a místního financování je vysoký;
5. vyjadřuje svoje stanovisko ke dvěma záležitostem, které se týkají evropské spolupráce v oblasti odborného vzdělávání. V obou případech má kladný názor a vítá návrh. V případě *evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu* dospěl proces konzultace do pokročilejšího stádia, zatímco v případě *evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy* se nachází v ranějším stádiu. Z tohoto důvodu bude důležité a vhodné uskutečnit další konzultace;
6. vítá obě doporučení Komise, jelikož usilují o navržení řešení ekonomických a sociálních výzev globalizované světové znalostní ekonomiky, ve které žijeme. Usilují taktéž o zvýšení mobility v Evropské unii a o podporu výměny dovedností, a VR se tedy domnívá, že je důležité rozvíjet oblasti, které jsou důležité pro občany, a činnosti, za které mají odpovědnost regiony a obce;
7. poznamenává, že evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) je nástrojem k popisování kvalifikační pomocí jednotek studijních výsledků a souvisejících bodů s cílem umožnit převod a sčítání studijních výsledků. Jeho cílem bude stanovit metodický rámec, který má usnadnit převádění kreditů za studijní výsledky z jednoho systému kvalifikací do druhého nebo z jednoho studijního postupu do druhého;
8. domnívá se, že hlavními uživateli evropského referenčního rámce pro zajištění kvality (EQAF) budou na druhé straně národní/regionální a místní orgány, které jsou pověřeny zajišťováním kvality vzdělávání a odborné přípravy a jejím zlepšováním. Na rozdíl od ECVET usiluje tento rámec o zvýšení transparentnosti a jednotnosti politických opatření v oblasti odborného vzdělávání a přípravy;
9. souhlasí s tím, že účast na provádění systémů ECVET a EQAF by měla být dobrovolná, zdůrazňuje však, že je důležité, aby byly vytvořeny rámce a pokyny pro jejich používání. Ve sdružení uživatelů (sítí uživatelů ECVET a ENQAVET) musejí být také zástupci s přímým mandátem regionální a místní úrovně. Stejně tak je třeba, aby v nich byli zastoupeni soukromí a sociální partneři;
10. zdůrazňuje, že ať si stát zvolí účast v provádění ECVET/EQAF či nikoliv, je třeba, aby regiony s ústavní odpovědností za vzdělávací systém měly přímý přístup do společných fór zabývajících se rozvojem těchto systémů;
11. zdůrazňuje, že důležitým a kritickým momentem v nadcházející rozvojové činnosti bude vytvoření správné rovnováhy mezi úsilím o zvýšení mobility občanů prostřednictvím systému převoditelnosti kreditů a zvyšování kvality činnosti na jedné straně a potřebou zvýšit rozmanitost vzdělávacích systémů, za které mají regiony a obce v členských státech odpovědnost, na straně druhé;
12. podtrhuje, že ECVET a EQAF jsou součástí většího celku iniciativ v oblasti vzdělávání, který zahrnuje také evropský systém pro převod a kumulaci kreditů (ECTS), Europass, Evropskou chartu kvality mobility (EQCM), evropské zásady pro určování a ověřování neformálního učení a evropský rámec kvalifikační pro celoživotní učení (EQF);

13. v minulých stanoviscích zdůraznil, že neustále se vyvíjející požadavky pracoviště související s používáním nových systémů práce a přizpůsobováním se novým technologiím vyžadují neustálou přípravu pracovní síly. Odborná příprava, která je v souladu s koncepcí celoživotního učení, se může prokázat jako základní nástroj rozvoje tohoto prvku, který je základem udržitelného hospodářského a sociálního rozvoje⁽¹⁾. Zvláště s ohledem na demografický vývoj je třeba současnou pracovní sílu využívat efektivněji;

14. upozorňuje, že na prověření a další rozvoj těchto systémů budou potřeba zvláštní finanční prostředky;

Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET)

15. konstatuje, že mobilita přes státní hranice při vzdělávání a výkonu povolání má v Evropě velmi dlouhou tradici. Tato mobilita měla velký význam pro rozvoj řemesel, průmyslové činnosti, obchodu a podnikání, což poskytlo základ rozvoje místní prosperity, prosperity regionů a států;

16. poukazuje na to, že vzdělávání a výkon povolání probíhající za hranicemi získávají mnohem vyšší význam ve vysoce globalizovaném hospodářství. Je zapotřebí moderních nástrojů, které podpoří tuto mobilitu při vzdělávání a výkonu povolání. VR považuje ECVET za jeden z takových nástrojů;

17. konstatuje, že potřeba kvalifikované síly je čím dál více určována na regionální úrovni. Výbor regionů již upozornil, že místní a regionální rozvoj se skutečně odvíjí od různých podmínek a předpokladů. Nelze na něj však za žádných okolností nahlížet izolovaně od okolí. Regiony a obce potřebují nové druhy ekonomické činnosti současně s tím, jak zanikají stará pracovní místa, aby neriskovaly, že budou čelit stagnaci, sociálnímu vyloučení v podobě nezaměstnanosti, vysoké úrovni nemocnosti pracovníků a vysoké úrovni předčasného odchodu z trhu práce⁽²⁾;

18. klade důraz na to, aby se pracovní život v Evropě vyznačoval vysokou mírou flexibility ve spojení se spolehlivým sociálním zabezpečením, jak je popsáno v dokumentu Evropské komise o obecných zásadách flexikurty⁽³⁾;

19. souhlasil v minulosti s Evropskou komisí, že národní a evropské rámce kvalifikací usnadňují ověřování vzdělávání ve všech souvislostech⁽⁴⁾;

20. uvítal rámec kvalifikací (EQF) Evropské komise a podpořil jeho dvojí cíl zlepšování transparentnosti kvalifikací a podpory mobility v Evropské unii;

⁽¹⁾ CdR 226/98 fin [není k dispozici v češtině].

⁽²⁾ Stanovisko Výboru regionů ze dne 14. června 2006 k návrhu doporučení Evropského parlamentu a Rady o klíčových schopnostech pro celoživotní vzdělávání.

⁽³⁾ Viz stanovisko CdR 274/2007 ke sdělení Komise KOM(2007) 359 v konečném znění.

⁽⁴⁾ CdR 335/2006 fin.

21. podobně jako v případě EQF žádá, aby byly kompetentní místní a regionální orgány zapojeny do propojování národních/regionálních rámců kvalifikací na ECVET;

22. podtrhuje interpretaci ECTEV Evropskou komisí jako systém „kulturně a technicky přizpůsobený prostředí (...) regionů“ a připomíná, že regionální orgány se samy často podílejí na vytváření, rozvoji a provádění systémů kvalifikací a v celoživotním učení ve formálním, neformálním a informálním kontextu;

23. zdůrazňuje, že velká část odborného vzdělávání a přípravy v kontextu celoživotního učení probíhá v rámci podniků náročných na znalosti nebo jejich sítí a ještě častěji probíhá přes státní hranice;

24. v současnosti je také možné pozorovat dobré příklady spolupráce mezi odvětvovými organizacemi a regiony z různých zemí v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, která také zahrnuje společné plánování a vzájemné uznávání⁽⁵⁾. Takové iniciativy je třeba podporovat a využívat;

25. zdůrazňuje, že do systému uznávání musí být zapojeni různí aktéři – nejen veřejné, ale také soukromé subjekty, podniky a sociální partneři;

26. vítá zřízení skupiny uživatelů systému ECVET, která aktualizuje a koordinuje postupy. Trvá však na zapojení regionálních a místních orgánů, místních podniků a sociálních partnerů mezi členy této skupiny uživatelů s cílem umožnit jim přímý přístup do ECVET za současného respektování vnitrostátních pravidel a předpisů;

27. podtrhuje skutečnost, že jsou to často místní a regionální orgány, které jsou schopné zahájit účinnou operační činnost v rámci VET;

28. konstatuje, že ECVET je systém kreditů odvíjející se od jednotek, který nabízí způsob měření a srovnávání studijních výsledků a jejich převod z jedné instituce do druhé;

29. vítá skutečnost, že je tento systém kompatibilní se všemi systémy kvalifikací, především s evropským systémem převodu kreditů, který podporuje a usnadňuje mobilitu vysokoškolských studentů v rámci Evropy i v širším okolí;

30. zdůrazňuje však, že vlastní zavedení systému a jeho používání budou skutečným měřítkem jeho úspěchu. Místní a regionální orgány budou užitečnými partnery při podpoře této činnosti prostřednictvím svých sítí a při dosažení důvěryhodnosti a použitelnosti ECVET;

31. domnívá se, že pokud má být ECVET používán, je třeba konkrétních příkladů toho, jak bude systém po svém zavedení prakticky fungovat. To umožní většímu okruhu subjektů, aby využil možnosti, které ECTEV nabízí;

⁽⁵⁾ Např. evropské vzdělávání pro údržbu nákladních automobilů, viz www.anfa-auto.fr

Evropský referenční rámec pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (EQAF)

32. poukazuje na to, že o vyšší efektivitě odborného vzdělávání a přípravy ze socioekonomického hlediska rozhoduje jejich lepší přizpůsobení stále se měnícím požadavkům znalostní společnosti na trh práce, především na vysoce kvalifikovanou pracovní sílu schopnou čelit výzvám globalizace;

33. zdůrazňuje, že vzdělávací systémy a systémy odborné přípravy se nerozvíjí, jak se někteří domnívají, nezávisle na podniku a sociálních aspektech a místním či regionálním inovačním prostředí, přestože růst, konkurenceschopnost a perspektivy zaměstnanosti určité oblasti stále více závisejí na dovednostech její stávající a budoucí pracovní síly a také na tom, jak odborná příprava, odborné vzdělávání a rekvalifikace přispívají k neustálému doplňování těchto kvalifikací a k jejich dalšímu rozvoji;

34. zdůrazňuje, že je proto třeba propojit EQAF s potřebami místního trhu práce a žádá o akreditaci středisek VET jako součást tohoto procesu;

35. uznává přidanou hodnotu, kterou EQAF přináší z hlediska šíření politiky vzdělávání a odborné přípravy v EU, především co se týče podpory vzájemného učení, mobility a výměny osvědčených postupů;

36. vítá zásadní přístup EQAF, který spočívá v cyklu zlepšení, a upozorňuje, že ukazatele kvality by neměly být považovány za pokyny, ale za referenční body, které je neustále možné různými způsoby rozvíjet, např. v bilaterálním a multilaterálním kontextu;

37. zdůrazňuje, že EQAF tedy nesmí být omezen pouze na statistický systém nebo určitý druh kontroly, ale že by měl být považován za účinný nástroj neustálého rozvoje kvality na různých úrovních a u odpovědných orgánů a zainteresovaných stran;

38. zdůrazňuje, že „vlastnictví“ referenčních rámců není vyhrazeno národní úrovni, ale že procesy jsou rovněž stimulovány na místní a regionální úrovni. Podobně je třeba umožnit vzdělávacím systémům mimo oficiální systém, aby se zlepšovaly a rozvíjely;

39. se domnívá, že je nutné zvážit podobu referenčního rámce a míru jeho podrobnosti, aby bylo možné dosáhnout jeho cíle. Zdůrazňuje, že ukazatele by neměly být tak podrobné,

aby zavádění referenčního rámce a jeho monitorování vedlo k nepřímému řízení vzdělávacích systémů;

40. zdůrazňuje, že referenční ukazatele navržené Komisí:

- mají být chápány jako soubor nástrojů s cílem podpořit hodnocení a zlepšení kvality systémů odborného vzdělávání v souladu s národní legislativou a postupy;
- nezavádějí žádné nové normy, ale s respektováním rozmanitosti přístupu členských států mají podporovat jejich úsilí;
- jsou používány na základě dobrovolnosti a působí pouze orientačně, a proto by neměly sloužit jako prostředek srovnávání mezi kvalitou a účinností různých národních systémů v Evropě.

Bylo by tedy silnou stránkou, že si různí uživatelé mohou zvolit ukazatele, které považují za nejdůležitější pro potřeby svého současného systému zajišťování kvality;

41. zdůrazňuje, že je nutné posílit místní a regionální rozměr, a to především podporou místních a regionálních sítí na tomto poli, a lituje, že doporučení dostatečně explicitně neuznává význam zapojení místních a regionálních orgánů;

42. požaduje intenzivnější přímé zapojení místní a regionální úrovně do ENQAVET (evropská síť pro zajišťování kvality v odborném vzdělávání a přípravě). Je třeba stimulovat a podporovat vytváření sítí EQAF spojujících různé regiony a podniky;

43. navrhuje používat označení kvality pro zařízení VET, podobně jako tomu již je u institucí vyššího vzdělávání;

44. zlepšení odborného vzdělávání a přípravy přináší značné výhody jak jednotlivcům, tak společnosti. Zvýšení celkové úrovně dovedností pomáhá zlepšovat ekonomické ukazatele (např. produktivita a nezaměstnanost) a sociální ukazatele (např. občanská účast, kriminalita a náklady na zdravotní péči);

45. odborná příprava má potenciál na zlepšení sociálního začleňování skupin znevýhodněných na trhu práce, jako jsou migranti, starší lidé a lidé předčasně ukončující školní docházku;

46. zdůrazňuje, že bychom se neměli věnovat pouze skupinám zahrnutým do vzdělávání, ale postarat se také o osoby, které do systému nemají přístup, jejichž přístup je omezený nebo ze systému vypadnou.

V Bruselu dne 8. října 2008

předseda
Výboru regionů
Luc VAN DEN BRANDE